

LXVII. Nemzeti Kulturális Alap

Bús Balázs
főigazgató

Csák János
az Alap felett rendelkező miniszter

Budapest, 2023. augusztus „ 1. ”

Budapest, 2023. augusztus „07”

Alap fejezet száma és megnevezése:

LXVII. Nemzeti Kulturális Alap

Alap felett rendelkező megnevezése:

**Kulturális és Innovációs Minisztérium
minisztere**

Alapkezelő megnevezése:

Nemzeti Kulturális Támogatáskezelő

Nemzeti Kulturális Alap 2022. évi beszámolójának indokolása

I. Összefoglaló adatok:

2022-ben a Nemzeti Kulturális Alap (NKA) forrásai terhére 11691 db pályázat került elbírálásra, ebből a támogatott pályázatok száma 7768 db volt. Az előző évihez képest 1053 darabbal nőtt az beérkezett-elbírált pályázatok száma, a támogatott pályázatok száma 503 darabbal emelkedett. A 2022. évben megítélt támogatás összege a 2021. évi támogatási összeg 82,1 %-a.

A támogatott pályázatok aránya az elbírált pályázatokhoz viszonyítva 2021-ben 68,3 % volt, 2022-ben ez az arányszám csökkenést mutat, a támogatott pályázatok részaránya 66,4 %.

A beérkezett-elbírált pályázatok számának 9,9 %-os emelkedése mellett 2274,6 millió Ft-tal emelkedett az elbírált pályázatok összes támogatási igénye tárgyévben 2021-hez képest. A megítélt támogatások összege 4393,7 millió Ft-tal csökkent az előző évhez képest, így 2022. évben összesen 20 195,2 millió Ft támogatás megítélésére került sor, ténylegesen kifizetett összeg 20 159,8 Ft volt lett

A támogatott pályázatok darabszáma 2022. évben 6,9 %-kal nőtt az előző évhez képest, míg a megítélt támogatás összege 14%-kal csökkent a bázis időszakhoz képest. 2021-ben az egy pályázatra jutó támogatás átlagos összege 3,4 millió Ft volt, míg ez az összeg 2022. évben 2,7 millió Ft-ra módosult.

A pénzügyi elszámolások elfogadását és a szakmai ellenőrzéseket követően 2022-ben 6656 db pályázatot zártunk le. Ez az előző év adatához képest 7 %-os javulást mutat. A növekedést az generálta, hogy a Kedvezményezettek a veszélyhelyzet megszűnésével nagyobb számban nyújtották be elszámolásaikat a 2021. évhez képest. A 2018. évben nyújtott támogatások elszámolási határidejének jogszabályi kötöttségeit figyelembe véve, 2022. évtől tovább már nem hosszabbítható, ezért a Kedvezményezettek az elmaradt programok fedezetét biztosító támogatások visszafizetését is vállalva nyújtották be elszámolásaikat.

2022. évben helyszíni ellenőrzés a korábbi évhez képest is erősen csökkent ellenőrzésszám mutatható ki. Ez egyrészt abból adódott, hogy folytattuk a 2019-ben bevezetett gyakorlat szerinti „egy pályázónál egy vizsgálat” módszerét, továbbá az erőteljes csökkenés oka, hogy a pandémiás veszélyhelyzet miatt az ellenőrzésre fordítható nettó óraszám jelentősen csökkent. Gyakorlatilag a rendelkezésre álló hasznos időalap mintegy felét tudtuk csak helyszíni ellenőrzési vizsgálatokra fordítani. Sok esetben többszörös hiánypótlási eljárásra volt szükség az ellenőrzötteknél. A tervezett vizsgálatoknak 2022. évben 43,8 % -át állt módunkban megvalósítani. A 70 db lefolytatott vizsgálat 11 db pályázót érintett.

II. Az Alap 2022. évi vagyoni helyzetének alakulása:

II. 1. Eszköz oldal:

Az NKA záró pénzkészlete 8666,4 millió Ft, ami 8065,5 millió Ft-tal, 51,8 %-kal alacsonyabb az induló pénzkészletnél. Az NKA 2022. évben támogatásra felhasználható forrása 16 119,2 millió Ft-tal növekedett az eredeti költségvetésben meghatározott forráshoz képest a maradvány kiadási előirányzatként történő beemelésével, melyre egyrésről a 614/2021. (XI. 8.) Korm. rend alapján került sor, másrésről az Áht. 86. § (4) bek. ad az Alap részére jogi szabályozást. A költségvetési fejezeteket érintő államháztartási stabilizációs intézkedésekről szóló 1325/2022. (VII.11.) Korm. határozat alapján 1 657,8 millió kiadási előirányzat zárolásra került. A szerzői jogok és a szerzői joghoz kapcsolódó jogok közös kezeléséről szóló 2016. évi XCIII. törvény (Kjkt.) 42-45 § alapján átadott, szerzői jogdíjból származó bevétel (2831,4 millió Ft) terhére történt pályázatok kiírása a második félévre húzódott, tekintettel a források átadásának időpontjára. A kedvezményezettekkel szembeni követelés állomány értékvesztéssel csökkentett összege 179,4 millió Ft, az éves pályázati kifizetések 0,8%-a.

II. 2. Forrás oldal:

A tárgyévi kötelezettségvállalások részben kifizetésre kerültek, a kötelezettségvállalással terhelt maradvány összege 4909,4 millió Ft, az éven túli kötelezettségvállalás összege 1581,9 millió Ft volt.

III. Az Alap bevételei:

6. cím Egyéb bevételek

Ezen a címen az alábbi tételekből folytak be bevételek

- a Támogatáskezelő által beszedett - az áfa bevallása, valamint a ténylegesen felmerült költségek levonása után - az Alapot megillető nevezési díj összege. 2013. évtől minden pályázó köteles a pályázati felhívásban meghatározott összegű vagy mértékű nevezési díjat fizetni, amelynek nettó összegét a kollégiumok újabb pályázatok finanszírozásához használják fel. A nevezési díj 2022. évben átutalt összege 87,3 millió Ft volt;
- a kedvezményezettektől az előző évben kifizetett összegekre tárgyévben befolyt fel nem használt támogatás visszautalások, és maradvány visszafizetések összege 174,3 millió Ft;
- kamat és kötbér befizetések összege 5,1 millió Ft;
- a megszűnt adónemekből, a kulturális adóból a vállalkozások önellenőrzése során keletkezett befizetési kötelezettségek 2022. évi összege 7,7 millió Ft volt.

7. cím Játékadó NKA-t megillető része

Az ötös lottó szerencsejáték játékadója NKA-t megillető részének eredeti előirányzata 12 700,0 millió Ft volt. 2022. évben a ténylegesen befolyt összeg 10 333,8 millió Ft lett. Ennek oka, hogy a játékadó bevétel alakulása rövidtávon nem kiszámítható, függhet a nyeremény halmazódásától, illetve új játékformák is lehetnek a versenytársai.

9. cím Szerzői jogi törvény alapján a közös jogkezelőktől származó befizetések

A Kjkt. alapján a közös jogkezelő szervezetek jogdíjbevételeiknek, valamint a tagdíjakból és a közös jogkezelésen kívüli tevékenységből származó bevételeiknek a támogatási politikában meghatározott részét felhasználhatják közösségi – kulturális – célra az NKA részére történő átadással. 2022. évben ezen a jogcímen, kulturális célú felhasználás érdekében az Artisjus Magyar Szerzői Jogvédő Iroda Egyesülettől (Artisjus) 240,3 millió Ft jogdíjbevétel folyt be.

A Kjkt. alapján az ismeretlen, vagy ismeretlen helyen tartózkodó jogosultat megillető, három éven túl ki nem fizethető jogdíjak 90 %-át a közös jogkezelő szervezet köteles az NKA részére átadni, kulturális célú felhasználás érdekében. 2022. évben az Artisjus 436,0 millió Ft, az Előadóművészi Jogvédő Iroda Egyesület (EJI) 299,8 millió Ft, a HUNGART Vizuális Művészek Közös Jogkezelő Társasága Egyesület (HUNGART) 39,3 millió Ft, a Magyar Szak- és Szépirodalmi Szerzők és Kiadók Reprográfiai Egyesülete (MASZRE) 47,5 millió Ft, a Magyar Hangfelvétel-kiadók Szövetsége Közös Jogkezelő Egyesület (MAHASZ) 16,7 millió Ft, a Magyar Irodalmi Szerzői Jogvédő és Jogkezelő Egyesület (MISZJE) 4,4 millió Ft, a FilmJUS Filmszerzők és Előállítók Szerzői Jogvédő Egyesülete pedig 48,1 millió Ft ki nem fizethető jogdíjbevételt utalt át ezen a jogcímen.

A MASZRE a fentiekén túlmenően a 2022., illetve 2023. évi Ünnepi Könyvhét és Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivál támogatása érdekében a saját hatáskörben felhasználható 10% jogdíjbevételt is átadta az NKA-nak.

Az Artisjus és a Magyar Reprográfiai Szövetség a Kjkt. értelmében a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvényben (Szt.) meghatározott díjakból származó, kezelési költséggel csökkentett bevétel 25%-át a kulturális célokra kell felhasználni. Az NKA az átvett összeget a Nemzeti Kulturális Alapról szóló törvényben (továbbiakban: NKA tv.) foglalt támogatási célokra használja fel a jogszabályban meghatározott jogosulti csoportok javára. Az üres hang- és képhordozók jogdíjából 2022. évben az NKA-nak 1687,9 millió Ft bevétele származott, amely fedezetet nyújtott a Hangfoglaló Könyűzene Támogató Program, a Filmművészet Kollégiuma, a Fotóművészet Kollégiuma, a Halmos Béla Program Ideiglenes Kollégiuma, az Iparművészet Kollégiuma, az Ismeretterjesztés és Környezetkultúra Kollégiuma, a Képzőművészet Kollégiuma, a Könyűzene Kollégiuma, a Szépirodalom Kollégiuma, a Színházművészet Kollégiuma, a Táncművészet Kollégiuma és a Zeneművészet Kollégiumához beérkezett pályázatok támogatására.

IV. Az Alap kiadásainak teljesítése:

1. cím Alapból nyújtott támogatások

Az előirányzat felhasználása a NKA tv. előírásával összhangban, az NKA felett rendelkező miniszter és az NKA Bizottsága által meghatározott támogatási célok alapján történik. A kiadások teljesítése főként pályázati rendszerben történik, melyekről az NKA felett rendelkező miniszter által létrehozott kollégiumok döntenek, a Bizottság által meghatározott támogatási célok figyelembe vételével. A kollégiumok a keretek ismeretében – amelyeket a jóváhagyott költségvetési törvény ismeretében határoz meg a Bizottság – fogalmazzák meg a pályázati felhívásaikat és döntenek arról, hogy az adott évben mely területre fordítanak nagyobb súlyt.

Az NKA tv. 7. §-a meghatározza, mely célokra adható támogatás és amelyeken a következő kifizetések történtek:

1. Nemzeti és egyetemes értékek létrehozásának, megőrzésének, terjesztésének támogatása

Az NKA ezen kifizetési jogcímeire minden kollégium ír ki a címhez tartozó altémákban pályázatot. Ezen a törvényi soron a legjelentősebb kiadás 2022. évben Magyar Génius Program Ideiglenes Kollégium által támogatott tudományos tevékenységek megvalósítására és állandó kiállítások létrehozására, felújítására, korszerűsítésére történt.

A 2021. évben létrehozott Magyar Génius Program Ideiglenes Kollégium a vidéki múzeumok programjait, közgyűjteményeinek bemutatását segíti. A Magyar Génius Program célja a Magyar Géniusok, a magyar tehetségek, tudósok, lángelmék, hazafiak, patrióták, valamennyi ismert és névtelen magyar hős, a magyar kreativitás és zsenialitás példáinak megjelenítése a mindennapjainkban.

Ezenfelül jelentős összegű kifizetés a legtöbb kollégiumot érintő a lap- és könyvkiadás, kiadványok, periodikák támogatása. A Miniszteri keret terhére történt támogatásokra szintén számottevő kifizetés volt ezen a törvényi soron. Összességében ezen a jogcímen 7392,1 millió Ft kifizetés történt.

2. Évfordulók, hazai fesztiválok és rendezvények, valamint azokon való részvétel támogatása

Az NKA másik jelentős kifizetési jogcíme. A Magyar Génius Program Ideiglenes Kollégium, a Petőfi 200 Ideiglenes Kollégium kiírt pályázatok és a Miniszteri keret terhére történő támogatások a legjelentősebbek, melyek kiállítások megtartása, ehhez kapcsolódó katalógus készítése, rendezvények lebonyolítása és pedagógia programok indítása altémákra történtek.

Új kollégium kifizetése is megjelenik ezen a törvényi soron, a Petőfi 200 Ideiglenes Kollégium, mely a Petőfi-bicentenárium alkalmából a magyar anyanyelvi kultúrát középpontba helyezve olyan programok, események, alkotások megszületését ösztönzi a kultúra valamennyi területén, amelyek a további kétszáz évre is biztosítják az anyanyelvi kultúra fennmaradását a Kárpát-medencében.

Összességében ezen a jogcímen 5402,1 millió Ft kifizetés történt.

3. Nemzetközi fesztiválok, rendezvények és azokon való részvétel

Ezen a címen a legnagyobb volumenű a Kulturális Fesztiválok a pályázati kifizetései. Ezenfelül Miniszteri keret terhére történő támogatások felhasználása is jelentős volt. Mindkét esetben nagyrendezvények megtartására nyertek támogatás a támogatottak. Összességében ezen a jogcímen 1848,5 millió Ft kifizetés történt.

4. Művészeti alkotások új irányzatai, új kulturális kezdeményezések támogatása

A művészeti tematikájú kollégiumok támogatása jelentős ezen a jogcímen. A művészeknek alkotóművészeti tevékenységére nyújt támogatást ez a jogcím. Összességében ezen a jogcímen 1810,3 millió Ft kifizetés történt.

5. Kultúrával kapcsolatos tudományos kutatások támogatása

A cím 2022. évi kiadása 55,6 millió Ft, melyből a legjelentősebb a Hangfoglaló Könnyűzene Támogató Program Kollégiuma zeneművészeti tevékenység támogatása és a Miniszteri keret terhére kulturális területek kutatása céljára történt kifizetés.

6. Épített örökség, építőművészet támogatása

Az NKA műemlékek és műemlék jellegű épületek állagmegóvására, veszélyelhárításra, régészeti feltárásokra és a műemlékvédelem népszerűsítésére 914,4 millió Ft-ot fizetett ki.

7. Kultúrateremtő, közvetítő, valamint egyéni és közösségi tevékenységek támogatása

A könyvtárak eszköztámogatása, szolgáltatásfejlesztés, közművelődési intézmények által szervezett programok kiadása, cirkuszművészeti programok finanszírozása tartozik a cím alá.

A Magyar Génius Program Ideiglenes Kollégium és a Petőfi 200 Ideiglenes Kollégium kiírt pályázatok kifizetései jelentősek.

A 140/2021. (III.24.) Korm. rendelet megjelenésével, lehetővé vált, hogy a veszélyhelyzet ideje alatt, a veszélyhelyzetből eredő, a kulturális ágazatot érintő hátrányos következmények enyhítése érdekében kulturális támogatási célokra a maradvány terhére jelentős kifizetés történhessen ezen a jogcímen.

Az állandó és ideiglenes kollégiumoknak lehetőségük volt a jóváhagyott keretük 10%-ának mértékéig egyedi igényeket támogatni. Összességében ezen a jogcímen 5080,2 millió Ft kifizetés történt.

8. Szakmai díjazáshoz való hozzájárulás

A zenei díjakhoz való hozzájárulást pályázat útján nyerték el az adományozó szervezetek. Összességében ezen a jogcímen 0,8 millió Ft kifizetés történt.

9. Nemzetközi tagdíjak

A nemzetközi tagdíjak nem jelentős kiadási tétel, többek között, a teljesség igénye nélkül az Architects Council of Europe, a International Music Council (IMC), a World Green Building Council (WorldGBC), International Union of Architects (UIA), az International Federation of Landscape Architects (IFLA), a Confederation Internationale des Cinemas d'Art et d'Essai, a Fédération Internationale de la Presse Cinématographique (Fipresci), az Europa Distribution aisbl, az International Academy of Ceramics, az IMAGO, the European Federation of Cinematographers, az International Association of Art (IAA) Europe, az International Council of Design (ICoD), az EuroArt, az Alliance for Jewish Theatre, az European Theatre Convention – ETC nemzetközi tagdíjakhoz való hozzájárulást biztosítják. A felhasználás 22,3 millió Ft volt ezen a címen.

2. cím Működési kiadások

A kezelő szervezet részére fizetett támogatási kiadás 1133,5 millió Ft volt, az NKA bankköltségére és tranzakciós díjára 9,6 millió Ft került kifizetésre.

4. cím Kulturális célú központi költségvetési szervek működési kiadásainak támogatása

Az NKA tv. 7/C. § (2) bekezdése rendelkezik a kultúráért felelős minisztérium (Emberi Erőforrások Minisztériuma/Kulturális és Innovációs Minisztérium) irányítása, valamint felügyelete alá tartozó kulturális célú központi költségvetési intézmények működési kiadásainak egyszeri, adott év költségvetését kiegészítő támogatási összegről, amelyet az NKA szabályainak megfelelő módon lehet igényelni, és elbírálásáról a miniszter dönt. Az EMMI/KIM irányítása alá tartozó központi költségvetés szervek működési kiadásainak egyszeri kiegészítése 245,0 millió Ft.

V. A teljesített költségvetési bevételek és költségvetési kiadások számszaki bemutatása:

Millió Ft-ban egy tizedessel

Megnevezés	2022. évi Költségvetési kiadások	2022. évi Költségvetési bevételek
Egyéb bevételek		317,3
Az ötös lottó szerencsejáték játékadójának NKA-t megillető része		10 333,8
Szerzői jogi törvény alapján közös jogkezelőtől származó befizetések		2 831,4
Alapból nyújtott támogatások	20 159,8	
Működési kiadások	1 143,1	
Kulturális célú, központi költségvetési szervek működési kiadási támogatása	245,0	
Összesen:	21 547,9	13 482,5